

Dokumentation från medborgardialog 26 november 2015

Så ska vi arbeta med funktionshinderpolitiken

Omsorgsnämnden och HSO i Uppsala kommun anordnade 26 november 2015 en medborgardialog på temat "Så ska vi arbeta med funktionshinderpolitiken". Syftet med dialogen var att fånga upp synpunkter och idéer från medborgare som en del av underlag till arbetet med att ta fram ett funktionshinderpolitiskt program i Uppsala kommun.

Dialogmötet hölls på Missionskyrkan, S:t Olofsgatan 40 i Uppsala. Cirka 50 personer kom till mötet. Från omsorgsnämnden deltog ordförande Eva Christiernin (S), vice ordförande Åsa Puide (MP), 2:e vice ordförande Angelique Prinz Blix (L), Jonny Husen (S), Josefin Mannberg (S), Roine Thunberg (M) och Stig Rådahl (M). Från HSO i Uppsala kommun deltog ordförande Fredrik Larsson. Det fanns även tre tjänstemän med under dialogmötet.

Inledning

Eva Christiernin och Fredrik Larsson hälsade välkomna och berättade om syfte och upplägg för dialogmötet. Avdelningschef från omsorgsförvaltningens strategiska avdelning, Jenny Hedberg, beskrev de styrande dokument som ligger till grund för arbetet med att ta fram ett program för funktionshinderpolitiken. Hon beskrev även på vilket sätt medborgarnas synpunkter och förslag skulle kunna påverka det fortsatta arbetet med programmet. Jeanette Nordin, ansvarig uppdragsstrateg, beskrev upplägget på dialogen. Därefter inleddes gruppdiskussioner runt borden utifrån två grundfrågeställningar:

- **Vad behöver finnas med i ett program för funktionshinderpolitiken?**
- **Vilka områden är viktiga att belysa i programmet?**

Följande synpunkter och idéer kom fram vid gruppdiskussionerna:

Demokrati och delaktighet (FN konventionen artikel 19 & 29)

- Färdtjänsten, ett journummer nattetid, att inte själv kunna bestämma själv vilket bolag jag vill åka med, slippa åka halva stan runt
- Det måste finnas en värdegrund i konventionens anda som samtliga politiker och anställda ska arbeta efter andra.
- Bemötandebildning gemensam värdegrund
- Människans rätt till ett värdigt liv
- Inför valet önskar vi lättläst information från partierna inför kommun och landstingsvalet
- Fel namn nått med tillgänglighet
- Måste kunna följas upp och följas upp
- Värdegrund .... Och anställda ska arbeta i kommunens område
- Tillgänglighet till lokaler där allmänhet har tillträde. Att få vara med
- Övergångsställe som möjliggör säkerhet för synskadade och rullstolsburen
- Informera om rätten till SIP!

- Tillämpa den funktionshinderpolitiska principen att inte ha ökade kostnader pga funktionshinder
- Snöröjning måste bli bättre främst för rullstolsburna
- Certifiering, utförare av kommunalverksamhet tex snöröjning
- Inskränkningar av offentlig internmiljö
- Kunskap om funktionsnedsättnings konsekvenser tex snöröjning
- Omsorgsfrågor i valrörelsen
- Demokrati, tag vara på föräldrarnas kunskaper! (såväl för individ som för grupper)
- Vid val ska det finnas LL info
- Fler medborgardialoger
- Ta vara på föräldrars kunskaper
- Mer kontakt med föreningar
- Demokrati, funktionshindersperspektivet. Ta sig in i vallokaler stadshus.
- Förbättra rättssäkerhet för LSS och SOL
- Lättlästa valedlar för dom med utveckling o dom som har svårt läsa o på olika språk
- Samordnad och modern plattform för samhällsinformation (opolitisk)
- Hjälp att bo själv. Ändra LSS. Kommunen tolkar fritt vilket inte hjälper person.
- Medborgardialog viktigt fler tillfällen
- Fysisk ombudsman för funktionshindrade
- Fysisk tillgänglighet ute/inne-miljö
- Brukares erfarenheter måste tas tillvara före beslut.
- Tillgänglighet o delaktighet är inte bara fysisk. Ledsagare och kontaktpersoner är också en delaktighetsfråga

Utbildning för barn, unga och vuxna (FN konventionen artikel 24)

- Bättre förskola mindre barngrupper
- Skolan ska inte uppfostra elever
- Skola för alla integreras i vanlig skola på lika villkor
- Anpassa skolans lokaler med rätt byggmaterial OBS! hörsel
- Utbildning. Färdtjänstproblem ej lika villkor som andra idag
- Bättre stöd i skolan – stärkt individhjälp (ej assistent till alla)
- Individuell prövning så det passar alla (lättare få undantag fr huvudregler)
- Utbildning
- Lärande hela livet även för personer på daglig verksamhet.
- Låt föreningarna delta i utbildningen av skolskjuts-förarna.
- Baspersonalen inom LSS-verksamheter behöver kompetenslyft. Staten bryr sig inte. Kommunen måste agera.

Kultur och fritid (FN konventionen artikel 30)

- Fler kontaktpersoner och assistenter. Boenden hinner inte.
- Större möjlighet till kontaktpersoner för personer i boenden! (följ med på ....)
- Krav på byggnader att dom är anpassade för handikappade krav från kommunen
- Kultur är det som gör en människa ”mera levande”
- Kulturella lokaler som är allergi o parfymfri
- Kultur är viktigt!
- Kulturlivet ska vara tillgängligt. Badhus ska vara tillgängligt + varmvattenbassänger.
- Bättre uppföljning

- Dra inte ner på kontaktpersoner inom socialpsykiatri Kultur o fritid
- Boendepersonalens scheman ska inte styra vilka tider man kan få stöd för att delta i fritidsaktiviteter.
- Rätt till semester med stöd för dem som bor i bostad med särskild service.

- **Information och kommunikation**

- fler rullstolsplatser på tex stadsteatern, UKK, biografer mm
- parkeringsregler för handikappade ska vara lika bland samtliga bolag
- textning av nyhetsprogram även tolkning för hörselskadade
- informationsmaterial på lättläst
- Tillgänglighet för alla!
- P-automater är inte tillgängliga för rullstolsburna
- Använda den nya tekniken för att förmedla information
- Guide både skriftligt och på nätet – om alla befintliga möjligheter
- Ljudmiljön ska minska bakgrundsljud dämpas
- Punktskrift saknas ofta även i kväll
- Kommunens program 2016 ska omfatta högst (3) sidor, mål och handlingsinriktat, möjligt att enkelt följas upp
- Kommunal info ska ha anpassat språk
- Information – inte en gång. Är man psyk.handik så är det många saker som rör sig i ens huvud
- Avfasade trottoarer i yttre miljö kombination hälften avfasat
- Information. Plattform på internet tillgänglig för alla + ombudsman
- Kommunikation ska vara åt båda hållen.
- Ökad personlighetskontakt. Alltid alternativ med telefon istället för hemsida
- Använd gärna HSO mer!

Arbete och sysselsättning (FN konventionen artikel 27)

- Synskadad utbildar förskole- lärare/personal som stöd i förskola för barn med funktionsnedsatthet.
- Dagligverksamhetsfrågor
- Viktigt att ha ett arbete
- Vill att handikappersättning ska vara lön
- Behålla träffpunkterna inom socialpsykiatri
- Instämmer (med ovanstående)
- Socialpsykiatrins träffpunkter är bra, kan komma och bara fika, finns bra saker att göra där. Olika gruppverksamheter studiecirklar. Förebyggande för att inte återinsjukna. Personal har ett bra bemötande.
- Att kunna få arbeta på en vanlig arbetsplats så som förskola, posten mm
- Att utbilda chefer att anställa någon med funktionsnedsättning
- Arbetsmiljöfrågor
- Inte inrätta särskilda arbeten för funktionshindrade utan låta funktionshindrade vara delaktiga i det ordinarie arbetslivet
- Arbete är viktigt. Skapa arbeten för funktionsnedsatthet
- Offentliga arbetsgivare måste i ökad utsträckning anställa personer med funktionshinder
- Höj ersättningen för dagligverksamhet! 54 kr per dag vilket skymf

- Fler funktionshindrade i kommunens verksamhet
- Omplacering av personer som blir funktionshindrade måste man lägga ner mer resurser för att dom inte hamnar utanför arbetsmarknaden
- Att café Johannes ska läggas ned sorgligt – låt få finnas kvar
- Se den enskildes kompetens inte hans/hennes svagheter
- Man kan vilja ha ledsagare även om man har boende med särskild service
- Föregå med gott exempel. Vid upphandling, procent.
- Någon form av friskvårdskuponger till dom inom dagligverksamhet
- Vid upphandling, ställa krav på att personer med funktionshinder ska anställas
- Handikappkunskaper hos chefer/arbetsgivare.
- Upplevelseträning.
- Mentor för funktionshindrade på arbetsplatsen.
- Kommunen ska anställa fler med funktionshinder! Minst 2 % av dom anställda ska vara funktionshindrade
- Ta tillvara den enskildes förmåga, även om den är speciell och begränsad.
- Anonyma tjänsteansökningar – enbart meriter på anställningarna
- Klara regler för LSS (Uppsala kommun får ej tolka lagen själv)
- Tolkning av LSS får inte stänga människor ute (P.3)
- Arbete och sysselsättning
- Ökat tryck på offentliga arbetsgivare att anställa personer med funktionsnedsättning.
- Bättre valmöjlighet inom daglig verksamhet för personer med flerfunktionshinder.

Hälsa (FN konventionen artikel 25)

- Hälsa är absolut inte bara fysisk.
- Upphandlingsunderlag ska ta upp funktionshinderaspekten, tex vid upphandling.
- Tvåhundra eller fler personer kan ej mera fungera då bassänger tas bort! Jämför med Västerås.
- Ökad samverkan med landsting kring hälsa.
- Hälsa! Wetwest Bäst. Bassäng! Extra viktigt!
- Fria busskort och bad!
- Mer logoped inom LSS
- Bassängen har funnits sedan 1912. Hur kan ni låta den försvinna?
- Gör om UKK till vattenbassänghus med olika träningar i vattnet. 32 grader varmt.
- Jämlik sjukvård
- Rehabiliteringspersonal samarbete mellan kommun och landsting
- Högre kompetens på vårdpersonal. Tex parkinsonmedicin + filmjolk minskar effekten.
- Bättre hälsa till alla, det är livskvalité!!!
- Rehabilitering. Mer och bättre samarbete med landstinget.
- Rehabilitering. Varma bad, bättre färdtjänst, billigare TP, använd idrottsanläggningar och träffpunkter.
- Landsting och kommun måste samarbeta mer kring arbetet med funktionshindrade. Informera om rätt till SIP.
- Vård. Sjukvårdssamordnare.
- Tydliga insatser, bättre rehab, psykiatri ut i samhället, närhetsprincip, dagcentraler.
- Stöd för hälsofrämjande fysisk aktivitet på gruppboheter. 30 min /dag!

Trygghet (FN konventionen artikel 14)

- Trygghet är absolut jätteviktigt, tex att några inte vågar gå ut när det är mörkt.
- Att inte minska ledsagartimmar till dem som behöver det.
- Bättre framkomlighet för alla
- Upphandlingsunderlag ta upp funktionshinderperspektivet tex snöröjning
- Larm åt alla
- Varför får inte alla lika mycket ledsagartimmar? Diskriminering
- Rätten till personlig assistent
- Viktigt att ledsagare får utbildning
- Ersättning till ledsagare så att de stannar kvar
- Färre omprövningar (kanske vart 5:e år) + riksfärdtjänst
- Frihet både lokalt och riks + rätt att åka ensam
- Mindre personalomsättning
- LSS-handläggare ska vara ett stöd för att få sina behov tillfredsställda inte en motpart.

Jämlikhet och mångfald (FN konventionen artikel 5 och 6)

- Tillgängliga mans- och kvinnojourer
- Jämlik sjukvård
- Antalet p-platser för rörelsehindrade har minskat
- Diskriminering att P-skyltar för rörelsehindrade kan vara begränsade till 4 timmar, även nattetid
- Färdtjänst! Vilken ”normal” måste beställa länge innan? Vilken ”normal” måste dela taxi?
- Jämlikhet i levnadsvillkor även vad gäller att välja bostad och kostnad för transporter.

Andra områden som är viktiga

- Politiker gå ut till verkligheten – våga besöka verksamheter där funktionshindrade finns
- Programmet måste bli en grundutbildning för alla tjänst (alla nämnder berörda)
- Artikel 20. Transport kostnads anpassas och tillgänglighet (personlig rörlighet i samhället)
- Det kommunen erbjuder ska vara inkluderande både ur fysisk och social synpunkt
- Vid lokalbokning ska kommunen kräva tillgänglighet alla dygner på dygnet. ”vara ett föredöme”
- Varför skillnad mellan SOL och LSS boenden i hur man kan tacka nej? Blir man erbjuden på sig att tacka nej. Detta får till följd att rörligheten inom LSS-boenden blir trög och tomma lägenheter står. På SOL boenden kan man heller inte tacka nej för många gånger utan att ”mista” sitt beslut. Hur många nej kan man tacka till LSS-boenden? Borde vara ett fåtal gånger.
- Tillgängliga transporter
- Dra inte ner på boendestöd inom socialpsykiatri.
- Förenklad LSS handläggning.
- Uppföljning – nytt info möte i vår
- Utarbete förslag och riktlinjer IVE
- Uppföljning i alla nämnder varje år. Sammanfattning.
- Undvik kullersten
- Delaktighet under valrörelse

- Tillgängliga möten t ex hörselslinga i möteslokaler (fungerande)
- Utnyttja kompetens hos föreningar! Köp tjänster!
- Bostadshus byggs för små för handikappade
- Anpassade boenden ex för allergiker
- Hyrestak i LSS-bostäder alternativt kommunalt bostadstillägg
- Bygg LSS-bostäderna centralt – missa inte att beställa.
- Lusthuset öppet även på helger.

Avslutningsvis

Omsorgsnämndens ordförande, Eva Christiernin och ordförande i HSO i Uppsala kommun, Fredrik Larsson avslutade dialogen med en sammanfattning av kvällen. De beskrev att de synpunkter och idéer som kom upp under medborgardialogen kommer finnas med som ett av underlagen i det fortsatta arbetet med att ta fram ett förslag till funktionshinderpolitiskt program i Uppsala kommun.